

شوریده شیرازی

حاج محمد تقی فصیح‌الملک شیرازی، متخلص به شوریده، در سال ۱۲۷۴ هـ.ق، در شهر شیراز تولد یافت، جد او اهل شیراز است که اهل طب و شعر بوده و اشعار بسیار سروده است. شوریده در هفت سالگی بر اثر ابتلا به بیماری آبله چشمانش را از دست داد و در نه سالگی پدرش به درود حیات گفت و تحت سرپرستی خاله‌اش قرار گرفت. گذشته از هوش و تمرکز حواس که نابینایان بعد از فقدان بینایی پیدا می‌کنند، اصولاً شوریده از کودکی دارای هوش فطری و ذکاوت فراوان و قریحه شعری بود و در همان موقع به تحصیل کمال اشتغال جست و علوم را از راه گوش فرا گرفت. چون در کودکی از بهترین عضو خویش محروم و از این جهت بسیار افسرده و شوریده حال گشت. بنابر این تخلص خود را هم شوریده انتخاب کرد. هفده ساله بود که در تهران با ناصرالدین شاه قاجار ملاقات نمود. شوریده در جواب ناصرالدین شاه که از او پرسیدد چه در چه مواردی از نابینایی خود رنج می‌برد، پاسخ داد که سه بار این درد را با همه سنگینی و وحشت آن احساس کرده است: یکی در روزهایی که نامه‌ای از دوستانم می‌رسد و کسی نازدم نیست تا آنرا برایم بخواند، دیگر گاه زمانی است که آفریدگارم به من پسر یا دختری عنایت می‌فرماید و من نمی‌توانم سیمای آنان را ببینم و دیگر وقتی قادر نیستم که سیمای دوستانم را ببینم. شوریده دارای شش فرزند بود که از جمله آنان، حسین شیفته فصیحی و حسن احسان فصیحی می‌باشند که در سخنوری چیره دست‌اند.

شوریده به سال ۱۳۴۵ هـ ق در سن ۷۱ سالگی در گذشت و بنا به وصیت خویش در کنار مزار سعدی بخاک سپرده شد.

شوریده شاعری توانا، شیرین سخن و حکیمی خوش بیان، دارای اخلاقی نیک. احساساتی پاک، وطن دوست، بلند نظر، خوش محضر و باحقیقت و ایمان بود از آثار او کلیات دیوانی است در حدود ۱۵۰۰۰ بیت شعر، شامل چکامه، چامه ها، قطعه ها، مسمط، ماده تواریخ و غیره. نمونه‌ای از سروده های شوریده:

بهار

دی رفت و بهار آمد و گسرها بدمید

یساران همه در فکر گل و نقل و نبیدند

آنانکه نشستند به سرما بر خورشید

امروز به زیر ساق و سایه بیدند

شاید که نگنجد به قبا غنچه که گلهای

پیراهن بی طاقتی از شوق دریدند

صاحب نظران جمله به رقص از می وحدت

کز شاخ شجر نکته توحید شنیدند

مشکین نفخاند که همچون دم عیسی

در جسم درختان چمن روح دمیدند

شوریده! کسانی که رسیدند به مقصود

بی خار، گل از چمن دهر نچیدند^(۱)

۱- مقدمه دیوان شاعر و منابع دیگر و مقاله نگارند (م.ر.ب) در نشریه آموزش و پرورش استثنایی.